

Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry
c/o Sari Jaakkola
Raivalantie 283 39500 Ikaalinen
jaakkola.sari@outlook.com

Ikaalisten kaupunki
Tekniset palvelut / kaavoitus

Nosto Consulting Oy
Turku

Toivolansaaren asemakaavan muutosta koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry esittää Toivolansaaren asemakaavan muutosta koskevaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan seuraavan mielipiteen.

Ikaalisten Vanha kauppala on Museoviraston arvioinnissa nostettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Omaleimainen Toivolansaari kytkeytyy kiinteästi kauppalan alueeseen. Yhdessä Vanha Kauppala ja Toivolansaari muodostavat sekä maisemallisesti että kulttuurihistoriallisesti ainutlaatuisen kokonaisuuden.

Toivolansaari on palvellut kuntalaisia ja matkailijoita 1800-luvun lopusta, jolloin saaren uimaranta houkutteli läheisen kylpylaitoksen kävijöitä. Samaan aikaan saarelle rakennettiin tiloja köyhäinhuoltoon varten. Saaren keskiosan pellot kertovat entisen kunnalliskodin omavaraisesta taloudesta. Nykyinen toiminta saarella so. Toivolansaarikoti, leirintäalue, uimaranta ja virkistysalueet palvelee edelleen kuntalaisia ja matkailijoita. Toivolansaari on myös arvokas läheisen koulun liikunta- ja oppimisympäristönä.

Toivolansaarella on tärkeä merkitys Ikaalisten keskustan viheralueena. Saarta kiertää metsäinen vyöhyke, jota on hoidettu taajamametsänhoidon periaatteilla. Puusto on nyt väljää, ikääntyvää männikköä, jota pidetään yleisesti miellyttävänä ulkoiluympäristönä. Saaren länsiosa on muuta aluetta metsäisempi, mikä tuo luonnonympäristön piirteitä muuten melko käsiteltyyn maisemaan. Tuomisen (2012) mukaan saaren maisemarakenne on edelleen lähes samanlainen kuin 1800-luvun lopussa. Tämä korostaa Toivolansaaren merkitystä Vanhassa kauppalassa ja laajemmin Ikaalisten keskustaajamassa, joissa vanha rakennuskanta ja maankäyttö ovat pitkälle hävinneet.

Vuonna 2018 voimaan tulleissa Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa nostetaan keskeisesti esille luonnon- ja kulttuuriympäristöjen (sis. rakennettu ympäristö) suojelu ja kestävä käyttö. Niistä huolehtiminen kestäväällä tavalla on tärkeää elinkeinojen, väestön hyvinvoinnin ja alueiden identiteetin kannalta. Tavoitteissa korostetaan myös, että on tärkeää huolehtia virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. Mielestämme Toivolansaaren kaavoitus asuntorakentamiselle on selvässä ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa.

Toivolansaaren kaavoitus ei noudata Pirkanmaan voimassa olevan maakuntakaavan 2040 linjausta. Kaavassa Toivolansaari on osittain taajamatoimintojen aluetta, osittain viheraluetta, ja se sisältyy laajempaan matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueeseen. Etelä- ja länsiosaan on osoitettu viheryhteystarve. Maakuntakaavassa todetaan, että uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sovitettava ympäristöönsä tavalla,

joka vahvistaa alueen omaleimaisuutta. Lisäksi alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen. Näkemyksemme mukaan suunniteltu asuntorakentaminen olisi vakava uhka alueen luonnon- ja virkistysarvojen, kulttuuriympäristön ja maiseman säilymiselle.

Huomionarvoista on myös, että Toivolansaareissa sijaitsee muinaismuistolain suojelema kivikautinen asuinpaikka. Muinaismuistolaki 1963/295 asettaa tarkat säännökset alueen maankäytölle. Muinaismuistoalueen ja sen lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja liittyminen arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin.

Suunnittelualueella on tällä hetkellä voimassa Ikaalisten kaupunginvaltuuston 29.3.2004 hyväksymä Toivolansaaren asemakaavan muutos. Uuden asemakaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa suunnittelualueelle pientaloasumista em. asemakaavan korttelien 32, 34, 35 ja osin korttelin 31 alueille. Asuntorakentaminen sijoittuisi pääosin Toivolansaaren avoimelle peltoalueelle, mikä muuttaisi alueen luonnetta voimakkaasti. Kortteli 34 rajautuu suoraan muinaismuistoalueeseen ja kortteli 31 kutistaisi vanhainkodin pihaympäristöä. Erityisen ongelmallinen on kortteli 32, joka rikkoisi saaren länsipään yhtenäisen metsäkuvion ja heikentäisi alueen luonnon- ja virkistysympäristöä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainitaan, että alueella on tehty vuonna 2005 luontokartoitus. Tätä ei ole yleisesti nähtävillä, joten kartoituksen laatua on vaikea arvioida. Kaavan tulee perustua ajantasaisiin luontoselvityksiin. Luontokartoitus on syytä uusida, mikäli kaavoitusprosessi halutaan viedä läpi.

Toivolansaaren käyttö asuntorakentamiseen on ongelmallista myös siksi, että se on kaukana Ikaalisten keskustan palveluista. Asutus lisäisi autoliikennettä, mitä voidaan pitää huonona kehityksenä. Ikaalisten keskustan taajamarakennetta ei tule enää hajauttaa, vaan palvelujen tulee olla yhä useammalle jalan tai polkupyörällä saavutettavissa.

Mielipiteemme on, että Toivolansaarta ei voi kaavoittaa asutukselle. Toivolansaaresta on mahdollisuus kehittää entistä parempi yhteinen virkistäytymispaikka ikaalislaisille ja matkailijoille. Kehittämisen lähtökohdaksi tulee olla Toivolansaaren omaleimaisuuden, luonto- ja kulttuuriarvojen säilyttäminen. Helena Tuominen ansiokkaassa opinnäytetyössä (2012) on ehdotuksia, joita voidaan edelleen hyödyntää Toivolansaaren kehittämisessä. Keskustajamassa oleva yhtenäinen virkistysalue lisää myös Ikaalisten kaupungin vetovoimaa.

Ikaalisissa 26.2.2021

Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry

Sari Jaakkola, puheenjohtaja

Mari Hatavara, hallituksen jäsen